

Bài phát biểu của Trưởng Đại diện Văn phòng JICA Việt Nam

Báo cáo hoạt động của Văn phòng JICA Việt Nam trong tài khóa 2021

Xin kính chào các quý vị. Tôi tên là Shimizu, Trưởng Đại diện Văn phòng JICA Việt Nam.

Tôi rất vui mừng được gặp lại các quý vị nhà báo, phóng viên các cơ quan báo chí sau hơn 1 năm trong buổi họp báo ngày hôm nay về “Báo cáo hoạt động của Văn phòng JICA Việt Nam trong tài khóa 2021” mặc dù buổi họp chỉ có thể diễn ra theo hình thức trực tuyến như thế này.

Cũng vào khoảng thời gian này năm ngoái, JICA đã tổ chức một buổi họp báo, khi đó, Việt Nam là một trong số ít các quốc gia trên thế giới được coi là khống chế thành công sự lây lan của dịch bệnh COVID-19, tuy nhiên, sau đó, dịch đã bùng phát mạnh trở lại, đặc biệt từ mùa xuân năm nay khi làn sóng dịch lần thứ 4 lan rộng. Rất nhiều người đã thiệt mạng do COVID-19. Tôi xin chia buồn với các gia đình người quá cố về sự mất mát lớn lao này.

Trong làn sóng dịch COVID-19 lần thứ tư, có thể thấy rằng người dân Việt Nam đã nghiêm chỉnh thực hiện sự chỉ đạo của Chính phủ về các biện pháp phòng ngừa dịch bệnh như thực hiện giãn cách xã hội, thu dung và điều trị các bệnh nhân COVID-19, đẩy mạnh tiêm chủng vắc xin, nhờ vậy, nhiều địa phương đã qua đỉnh điểm của dịch bệnh. Tôi xin bày tỏ sự tôn trọng sâu sắc trước những nỗ lực của Việt Nam cho đến nay.

Nhật Bản cũng nỗ lực giúp Việt Nam vượt qua giai đoạn khó khăn này, trong đó Nhật Bản đã tặng hơn 4 triệu liều vắc xin COVID-19 cho Việt Nam, hơn 260 công ty Nhật Bản ủng hộ hơn 158,6 tỷ đồng cho Quỹ vắc xin phòng COVID-19... Tôi xin phép được trình bày về những hỗ trợ cụ thể của JICA ở phần tiếp theo.

Trước khi đi vào chủ đề chính, tôi xin giới thiệu về những thành tích nổi bật trong hoạt động của JICA Việt Nam trong tài khóa 2020 từ tháng 4 năm ngoái đến tháng 3 năm nay. Về con số, số tiền cam kết cho vay là 49,4 tỷ yên (khoảng 10.041 tỷ đồng), hợp tác kỹ thuật không hoàn lại là 4,3 tỷ yên (khoảng 874 tỷ đồng) và viện trợ không hoàn lại là 2,1 tỷ yên (khoảng 427 tỷ đồng). Tổng cộng có khoảng 100 dự án lớn nhỏ.

Đặc biệt, trong hai năm trước đó, JICA không ký kết hiệp định vốn vay ODA nào do Việt Nam chủ trương hạn chế vay nợ nước ngoài, vì vậy trong tài khóa 2020, việc ký kết được 2 hiệp định vốn vay mới được coi là một tín hiệu đáng khích lệ cho những hợp tác tiếp theo trong tương lai. Ngoài ra, trong hợp tác kỹ thuật, bên cạnh các hợp tác truyền thống trong phát triển nguồn nhân lực công nghiệp, nhiều dự án với góc nhìn mới mẽ như dự án hỗ trợ đẩy mạnh việc áp dụng Chuẩn mực Báo cáo Tài chính Quốc tế (IFRS) hay dự án thúc đẩy cơ cấu doanh nghiệp nhỏ và vừa, đã góp phần vào sự phát triển ngành công nghiệp và kinh tế Việt Nam, đồng thời JICA cũng triển khai một số dự án như phòng chống thiên tai do lũ quét và sạt lở đất nghiêm trọng ở khu vực miền núi phía Bắc. Đặc biệt, JICA được nhận bằng khen của Thủ tướng Chính Phủ cho những hoạt động cứu trợ khẩn cấp ứng phó thiệt hại của mưa lũ miền trung Việt Nam trong mùa lũ năm ngoái.

Tiếp theo, tôi xin giới thiệu về các lĩnh vực mà JICA chú trọng trong thời gian tới. Chính phủ Việt Nam chủ trương "cân bằng giữa phòng chống dịch và phát triển kinh tế", các hợp tác của JICA cũng được tiến hành phù hợp với các chủ trương này. Hôm nay, tôi xin phép đề cập lại về những dự án hợp tác của JICA tập trung cho “Đối phó với dịch bệnh COVID-19” và “Phục hồi kinh tế trong bối cảnh đại dịch COVID-19”, đồng thời giới thiệu về chính sách hợp tác của JICA trong thời gian tới.

• Đối phó với dịch bệnh COVID-19

Đầu tiên tôi muốn đề cập đến các hợp tác của JICA trong đối phó với dịch bệnh COVID-19. Mặc dù thế giới đang nỗ lực nghiên cứu và sản xuất nhiều loại vắc xin và thuốc điều trị, nhưng dịch bệnh COVID-19 vẫn tiếp tục lan rộng. Vì vậy, hệ thống y tế cần được tăng cường hơn nữa.

Cho đến nay, trong lĩnh vực y tế, JICA tập trung vào 2 ưu tiên trọng điểm.

Đầu tiên là "Tăng cường hệ thống y tế nòng cốt cho các bệnh viện tuyến trên". Bệnh viện Chợ Rẫy được Nhật Bản xây dựng từ năm 1975, sau này, JICA tiếp tục triển khai các dự án tăng cường năng lực cho các bệnh viện ở các đô thị lớn như Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Trung ương Huế, tăng cường hệ thống y tế toàn diện, bao gồm cả tăng cường năng lực và trang bị cho các bệnh viện tuyến dưới.

Trong làn sóng dịch COVID-19 lần thứ tư ở miền Trung và miền Nam, nhân viên y tế tại các bệnh viện này đã đóng góp công sức vào công cuộc hạn chế sự lây lan của dịch bệnh. JICA sẽ tận dụng các kinh nghiệm tích lũy trong các hợp tác từ trước đến nay, tìm kiếm các khả năng hợp tác mới để có thể góp phần củng cố và hoàn thiện hệ thống y tế hiệu quả hơn nữa.

Ưu tiên trọng điểm thứ hai là "Tăng cường các biện pháp phòng chống các bệnh truyền nhiễm". Năm 2006, Nhật Bản đã hoàn thành lắp đặt phòng an toàn sinh học cấp 3 tại Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương (NIHE), tiếp sau đó, JICA đã và đang hỗ trợ xây dựng phòng xét nghiệm và đào tạo nguồn nhân lực cho Viện Pasteur Tp. HCM nhằm tăng cường năng lực xét nghiệm và kiểm soát các bệnh truyền nhiễm. Trung Tâm Kiểm Soát và Phòng Ngừa Dịch Bệnh (CDC) các tỉnh nơi phải thực hiện các xét nghiệm nhanh và trên diện rộng dịch COVID-19, đã nhận được các hỗ trợ kỹ thuật và đào tạo của NIHE và Viện Pasteur Tp. HCM, và đây chính là một trong những thành quả hợp tác của JICA.

Bên cạnh đó, JICA đã viện trợ cho Bệnh viện bệnh nhiệt đới Trung ương hệ thống xét nghiệm PCR, Bệnh viện Bạch Mai hệ thống điều hòa không khí nhằm phòng ngừa lây nhiễm, Bệnh viện Trung ương Huế hệ thống ECMO, trang thiết bị cần thiết trong chẩn đoán và điều trị cho bệnh nhân COVID-19 tại Bệnh viện Chợ Rẫy với tổng trị giá các lần viện trợ là hơn 450 triệu yên (khoảng 91 tỷ đồng) nhằm đáp ứng yêu cầu khẩn cấp trong phòng chống dịch COVID-19 tại Việt Nam.

Ngoài ra, JICA đã tiến hành mua sắm thông qua UNICEF hộp lạnh bảo quản vắc xin kèm thiết bị theo dõi nhiệt độ phục vụ cho việc vận chuyển vắc xin, JICA thực hiện hỗ trợ tại một số tỉnh biên giới thông qua Tổ chức Di cư Quốc tế (IOM) nhằm tăng cường năng lực cho các cán bộ, công chức Nhà nước trong điều tra và giám sát các bệnh truyền nhiễm, cung cấp thiết bị phòng ngừa dịch bệnh, JICA sẽ cung cấp các trang thiết bị y tế dùng cho điều trị bệnh nhân COVID-19 tại BVTƯ Huế.

Tổng cộng số tiền viện trợ của các dự án này là 800 triệu yên (khoảng 163 tỷ đồng).

• Phục hồi kinh tế trong bối cảnh COVID-19

Tiếp theo tôi xin đề cập đến vấn đề "Phục hồi kinh tế trong bối cảnh COVID-19". Việt Nam đã bắt đầu đẩy mạnh các hoạt động kinh tế, vừa phòng chống dịch, trong đó, cân bằng giữa phát triển cơ sở hạ tầng và phát triển nguồn nhân lực là yếu tố quan trọng trong phục hồi kinh tế.

Bên cạnh các dự án công trình cửa ngõ quốc tế như Cảng hàng không quốc tế Nội Bài, Cảng hàng không quốc tế Tân Sơn Nhất, Cảng quốc tế Lạch Huyện, JICA cũng triển khai các dự án tăng cường kết nối giao thông giữa các địa phương, như cải tạo, xây dựng lại nhiều cây cầu yếu trên nhiều tuyến quốc lộ thuộc nhiều tỉnh thành trên toàn quốc, như cầu trên tuyến đường sắt Bắc Nam, cầu Kê Nậm ở tỉnh Nghệ An gần biên giới Việt Nam – Lào... Khoảng 70% các tuyến đường quốc lộ của Việt Nam được đầu tư cải tạo thông qua hợp tác vốn vay ODA Nhật Bản. Các dự án hoàn thành giúp tăng cường kết nối ASEAN, chuỗi cung ứng hàng hóa và giúp người dân đi lại thuận tiện, đồng thời cũng tạo điều kiện cho các nhà máy nước ngoài đầu tư vào các địa phương.

Ngoài ra, để đáp ứng với tốc độ tăng trưởng kinh tế và gia tăng dân số, JICA đã và đang triển khai các dự án góp phần cải thiện đời sống của người dân Việt Nam như dự án xây dựng nhà máy điện, đường cao tốc lớn ở các đô thị vệ tinh, nhà máy xử lý nước... Các hợp tác của Nhật Bản đóng góp khoảng 10% tổng sản lượng điện của Việt Nam. Tháng 10/2020, cầu cạn đoạn Mai Dịch – Nam Thăng Long thuộc đường Vành đai 3 đã được thông xe. Tháng 8 vừa qua, dự án mở rộng nhà máy thủy điện Đa Nhim đã được hoàn thành và bắt đầu đưa vào vận hành thương mại. Đây là dự án được Nhật Bản hỗ trợ xây dựng và đưa vào hoạt động từ năm 1964. Tháng 5/2021, JICA ký kết thỏa thuận cho vay Dự án điện gió trên đất liền tại tỉnh Quảng Trị, thúc đẩy cung cấp năng lượng sạch nhằm trung hòa carbon.

Dự án Xây dựng đường sắt đô thị Tp. HCM bị đình trệ một thời gian do ảnh hưởng của dịch COVID-19 nay đã được thi công trở lại. Tôi mong rằng công trình sẽ sớm hoàn thành và đi vào hoạt động tại Tp. HCM để phục vụ nhu cầu đi lại của người dân.

Về phát triển nguồn nhân lực, từ những năm 1990 khi các dự án bắt đầu triển khai hoạt động đào tạo, cho đến nay đã có 27.000 người tham gia đào tạo, tháng 4 năm nay, JICA Việt Nam đã được Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trao tặng kỷ niệm chương “Vì thế hệ trẻ”.

Trước đây, hàng năm có khoảng 300 sinh viên và tu nghiệp sinh sang Nhật Bản du học và tu nghiệp, nhưng do ảnh hưởng của COVID-19 nên sinh viên và tu nghiệp sinh không thể sang Nhật Bản và phải học tập theo hình thức trực tuyến. Tôi mong rằng việc di chuyển giữa Việt Nam và Nhật Bản sẽ sớm trở lại bình thường.

Bên cạnh đó, JICA đã thực hiện dự án hợp tác với Viện Phát triển Nguồn nhân lực Việt Nam - Nhật Bản (VJCC) và Trường Đại học Việt Nhật (VJU) trong nhiều năm, dự án triển khai đào tạo nguồn nhân lực công nghiệp và giáo dục đại học, nguồn nhân lực này sẽ trở thành động cơ thúc đẩy công nghiệp hóa tiên tiến tại Việt Nam và cách mạng xã hội sử dụng công nghệ mới như DX, 5G của Xã hội 5.0 trên thế giới cũng như ở Việt Nam.

JICA cũng đang thực hiện dự án hợp tác kỹ thuật tăng cường năng lực nghiên cứu cho trường Đại học Cần Thơ, dự án xây dựng và mua sắm thiết bị cho tổ hợp phòng thí nghiệm nghiên cứu và phòng thí nghiệm công nghệ cao, triển khai đào tạo nguồn nhân lực, chương trình nghiên cứu và liên kết ngành học ở khu vực đồng bằng sông Cửu Long.

Dịch COVID-19 đã gây ra những tác động nghiêm trọng đến đời sống sinh hoạt thường nhật của mỗi người. Cuộc sống của nhiều người bị đảo lộn, nhiều lao động bị mất việc làm. Chính phủ Việt Nam đã có nhiều chính sách hỗ trợ các đối tượng bị ảnh hưởng. Nhằm giúp Chính phủ thực hiện những hỗ trợ đó, JICA cũng đang nghiên cứu các chương trình hợp tác hỗ trợ tài chính trong thời gian tới.

Lãnh đạo cấp cao hai nước Việt Nam - Nhật Bản duy trì thường xuyên các chuyến thăm ngoại giao, quan hệ Việt Nam – Nhật Bản đang ở giai đoạn tốt nhất trong lịch sử. Mọi quan hệ tin cậy dựa trên sự hiểu biết lẫn nhau là cơ sở gắn bó và phát triển thêm mối quan hệ này, và mối quan hệ ấy cũng được vun đắp bởi sự gắn bó giữa con người với con người.

JICA sẽ nỗ lực hơn nữa đóng góp vào sự phát triển của Việt Nam thông qua hợp tác kỹ thuật và hợp tác tài chính, đồng thời thúc đẩy hơn nữa việc kết nối giữa con người với nhau, góp phần củng cố và phát triển quan hệ hữu nghị giữa hai nước.

Tôi mong rằng các cơ quan báo chí sẽ tiếp tục hợp tác và ủng hộ các hoạt động của JICA Việt Nam.

Một lần nữa xin chân thành cảm ơn các quý vị đã tham dự buổi họp báo “Báo cáo hoạt động của Văn phòng JICA Việt Nam” ngày hôm nay.